

»Branje človeka izpopolnjuje, razpravljanje ga pripravi, pisanje mu da natančnost.« Francis Bacon, angleški filozof

Uvodnik odgovornega urednika

Najpomembnejša stvar, ki jo vojaški in civilni strokovnjaki prinesejo v obrambno politiko, so njihove izkušnje. Ta tako imenovana mehka večšina je nekaj, česar ne moremo pridobiti iz učbenika, kupiti ali izdelati, pomeni pa enega izmed bistvenih dejavnikov pri odločanju o tem, kdo bo zasedel najzahtevnejše položaje v organizaciji. Ko govorimo o zapletenih postopkih oblikovanja obrambne politike, se ta večšina navadno dopolnjuje še z znanjem, spretnostjo, ustvarjalnostjo, motiviranostjo in drugimi mehкими veščinami, nujnimi za kakovostno opravljanje dela. Oblikovalci obrambne politike morajo namreč pogosto biti sposobni izstopiti iz okvira svojih izkušenj in objektivno ovrednotiti težavno obrambno in vojaško problematiko. Čeprav so se v preteklosti že morali izkazati kot vojaški poveljniki ali vodje v javnem oziroma zasebnem sektorju, se njihova razmišljanja ne bi smela omejiti le na izkušnje in strokovnost, temveč bi morala na podlagi obvladovanja vseh teh veščin poseči v širše dojemanje dimenzij ter prepletenosti obrambne in varnostne politike. S sposobnostjo celostnega dojemanja obrambne perspektive oblikovalci obrambne politike učinkoviteje preverjajo in usklajujejo razvojne zamisli glede osredotočanja na opredeljevanje prednostnih in odločilnih smeri razvoja obrambne politike. V praksi se to kaže v odgovornem oblikovanju in doseganju ciljev obrambne politike ter gospodarnem (so)upravljanju ene izmed največjih, če ne celo največje organizacije v državi – oboroženih sil. V makrosmislu to pomeni tudi, da je treba po eni strani upoštevati nekatere omejitve, ki pomenijo realnost obrambne politike, po drugi strani pa nenehno preučevati spremembe v okolju kot priložnosti za njen razvoj.

Glede omejitev se pogosto dogaja, da se vedé ali nèvedé usmeri preveč časa in energije v dosego sprememb v okolju, zlasti v dejavnike, ki niso pogodou. Pri tem se zanemarja dejstvo, da so fiksni parametri oziroma zunanje spremenljivke tisti dejavniki v okolju, ki jih organizacija ne more spreminjati, temveč se jim mora prilagajati, oziroma je treba nekatere omejevalne parametre upoštevati pri oblikovanju obrambne politike. V zadnjem času so pomembne zlasti štiri kategorije takih parametrov. Prva je omejenost virov, saj nikoli ne bo na voljo toliko virov, da bi lahko zagotovili absolutno varnost ali za to vzpostavili vse potrebne obrambne zmogljivosti, podpora obrambi pa bo zmeraj ciklična. Druga kategorija so demografske omejitve. Večina razvitih držav se namreč spoprijema z demografskimi spremembami, ki zmanjšujejo ponudbo delovne sile in povečujejo število starejših. Gospodarska rast v zasebnem sektorju dodatno povečuje konkurenco pri pridobivanju kadra za delo v oboroženih silah. Tretja kategorija je izpostavljenost vojaškim grožnjam, ki zaradi nepredvidljivosti in različne uporabnosti ter učinkovitosti konvencionalnih in nekonvencionalnih vojaških zmogljivosti vse bolj zahteva njihovo tehnološko superiornost, kar zelo presega razpoložljivost zlasti finančnih virov. Zadnja kategorija je vedno večja vpletenost državne politike v usmerjanje in vodenje obrambne politike. Vse pomembne odločitve, pa naj gre za strateške razvojno-usmerjevalne dokumente s področja nacionalne varnosti in obrambe, načrtovalne dokumente razvoja obrambnega sistema ali odločitve o vzpostavitvi zahtevnih vojaških zmogljivosti ter sodelovanju oboroženih sil v mednarodnih operacijah in na misijah, ne zaobidejo parlamenta.

Med omejitvami, ki zmanjšujejo optimalnost obrambne politike, in priložnostmi, s katerimi se poskušajo ublažiti tveganja, obstaja korelacija, v kateri ima glavno vlogo prav pronicljivost človeškega duha. Vsak posameznik lahko namreč z nekaj spodbude in motiviranosti neprecenljivo pripomore k zmanjševanju tveganja oziroma prepoznavanju priložnosti na obrambnem in vojaškem področju, predvsem z iskanjem perspektivnih razvojnih, tehnoloških, organizacijskih in drugih rešitev, ustvarjalnostjo oziroma oblikovanjem novih zamisli ali iskanjem novih povezav med zamislimi, z inovativnostjo oziroma praktično uporabo novih zamisli, raziskovalnim delom in podobnim. Zadnja dejavnost, obogatena s kritičnim razmišljanjem o delovanju Slovenske vojske in predlogi o njenih izboljšavah, je povezana tudi z zaključnimi nalogami slušateljev vojaških izobraževalnih programov Centra

vojaških šol. Najboljše izmed njih so predstavljene v Vojaškošolskem zborniku, v katerem je sedem prispevkov, pripravljenih iz izbranih zaključnih nalog 23. generacije slušateljev višjega štabnega tečaja Poveljniško-štabne šole. **Kristijan Dragojevič** z analizo o oceni stroškov življenjskega cikla lahkega kolesnega oklepnega vozila ugotavlja prelomno točko oziroma prag rentabilnosti med vrednostjo analiziranih vozil v življenjskem ciklu in njihove stroške uporabe v 30 letih. Podatek o pragu rentabilnosti je za odločevalce bistvenega pomena zaradi pravočasnega sprejemanja zahtevnih odločitev o tem, ali bo v prihodnosti potekala posodobitev vozil ali se bo njihova življenjska doba le podaljšala zaradi rednega vzdrževanja. **David Škoberne** v prispevku preučuje razvoj voditeljskega potenciala mlajših poveljnikov. Na podlagi uveljavljenih metod za vzpostavitev in razvoj voditeljskega potenciala prikaže dobre prakse v Slovenski vojski na tem področju in oblikuje predloge za dejavno vplivanje na pozitivnejši razvoj voditeljskega potenciala mlajših častnikov v Slovenski vojski na poveljniški ravni. **Matjaž Slak** analizira varnost na vojaških vadiščih, streliščih in poligonih Slovenske vojske. Na podlagi analize predlaga celovite organizacijske rešitve na vojaških vadiščih, streliščih in poligonih Slovenske vojske tako na operativni kot taktični ravni. **Matej Crnkovič** preučuje vpliv sodobnega varnostnega okolja na izvedbo misije Združenih narodov. S študijo primera analizira problematiko reševanja zapletenih mednarodnih odnosov in varnostnopolitičnih okoliščin s pomočjo varnostnih mehanizmov OZN na primeru delovanja njene najstarejše še delujoče misije UNTSO OGL v južnem Libanonu. Posebna vrednost prispevka so zelo nazorno analizirana vloga vojaških opazovalcev in merila za njihov izbor. **Andrej Gerjevič** v prispevku analizira sistem upravljanja in vzdrževanja radarskega sistema dolgega dosega Ground Master 403. Skozi njegov življenjski cikel določi najpomembnejše delovne procese, ki podpirajo delovanje radarskega sistema, in njihovo umeščenost v sistem celovitega upravljanja. Poleg tega avtor raziskuje tudi vzdrževanje radarskih sistemov in ugotavlja različice vzdrževanja glede na trenutni sistem vzdrževanja. **Blaž Jenko** v svojem prispevku predstavlja vojno za Slovenijo iz dveh perspektiv, in sicer iz hierarhije ravni bojnih delovanj in z vidika operativne veščine. V okviru tega vojaškega konflikta poskuša ugotoviti, ali lahko vojno za Slovenijo bolje razumemo in opredelimo v smislu vojaške kampanje kot pa klasične vojaške operacije. Zbornik končujemo s prispevkom **Leona Perčiča**, ki analizira osebno opremo pehotnega vojaka

Slovenske vojske. Avtor želi poleg vrednotenja aktualne osebne opreme slovenskega pehotnega vojaka in smeri razvoja te opreme na svetovnih trgih poudariti tudi, da je to opremljanje enako pomembno in zahtevno kot nakup kompleksnih oborožitvenih sistemov.

Uredniški odbor vabi vse, ki jih zanimajo strokovne teme, k dejavnemu soustvarjanju jesenske izdaje Vojaškošolskega zbornika naslednje leto.

Mag. Pavel Vuk

sekretar

odgovorni urednik Vojaškošolskega zbornika